

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

10. ožujka 2022. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravo na slobodno kretanje i boravak na području država članica – Članak 21. UFEU-a – Direktiva 2004/38/EZ – Članak 7. stavak 1. točka (b) i članak 16. – Dijete koje je državljanin jedne države članice, a boravi u drugoj državi članici – Izvedeno pravo boravka roditelja koji stvarno skrbi za to dijete – Zahtjev sveobuhvatnog zdravstvenog osiguranja – Dijete koje ostvaruje pravo stalnog boravka za dio predmetnih razdoblja”

U predmetu C-247/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Social Security Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Žalbeni sud u području socijalne sigurnosti, Sjeverna Irska, Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 11. ožujka 2020., koju je Sud zaprimio 7. travnja 2020., u postupku

VI

protiv

The Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan, predsjednik vijeća, C. Lycourgos, predsjednik četvrtog vijeća, I. Jarukaitis, M. Ilešić (izvjestitelj) i A. Kumin, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Hogan,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za osobu VI, u početku R. Drabble, QC, i M. Black, *solicitor*, a zatim R. Drabble, QC, C. Rothwell i S. Park, *solicitors*,
- za norvešku vladu, K. Moe Winther, L. Furuholmen, T. Hostvedt Aarthun i T. Midttun Tobiassen, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: engleski

– za Europsku komisiju, E. Montaguti i J. Tomkin, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 30. rujna 2021.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 21. UFEU-a te članaka 7. i 16. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavlja[n]ju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL 2004., L 158, str. 77.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42. i ispravak SL 2016., L 87, str. 36.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe VI i Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (Porezna i carinska uprava, Ujedinjena Kraljevina) (u daljnjem tekstu: HMRC) u vezi s pravom osobe VI da boravi u Ujedinjenoj Kraljevini u razdobljima od 1. svibnja 2006. do 20. kolovoza 2006. te od 18. kolovoza 2014. do 25. rujna 2016. i da u tim razdobljima prima osobni odbitak za uzdržavano dijete i obiteljske doplatke.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2004/38

- 3 Uvodne izjave 1., 2., 10. i 18. Direktive 2004/38 glase:
 - „(1) Građanstvom Unije dodjeljuje se svakom građaninu Unije temeljno i osobno pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, koje je podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u Ugovoru i mjerama donesenima za njegovu provedbu.
 - (2) Slobodno kretanje osoba predstavlja jednu od temeljnih sloboda unutarnjeg tržišta, koje obuhvaća područje bez unutarnjih granica na kojem je sloboda osigurana u skladu s odredbama Ugovora.
- [...]
- (10) Osobe koje ostvaruju pravo [boravka] ne bi, međutim, trebale postati prekomjeren teret za sustav socijalne pomoći države članice domaćina tijekom prvotnog razdoblja boravka. Pravo [boravka] građana Unije i članova njihovih obitelji u razdobljima duljima od tri mjeseca trebalo bi stoga podlijegati određenim uvjetima.

[...]

(18) Kako bi ono predstavljalo pravi instrument za integraciju u društvo države članice domaćina u kojoj građanin Unije boravi, jednom stečeno pravo [stalnog boravka] ne bi smjelo podlijegati nikakvim uvjetima.”

4 U skladu s njezinim člankom 1. točkama (a) i (b), Direktivom 2004/38 utvrđuju se uvjeti pod kojima građani Unije i članovi njihovih obitelji ostvaruju pravo na slobodno kretanje i boravak na državnom području država članica kao i pravo stalnog boravka u državama članicama.

5 Članak 2. te direktive, pod naslovom „Definicije”, propisuje:

„Za potrebe ove Direktive:

1. ‚građanin Unije’ znači svaka osoba s državljanstvom države članice;

2. ‚član obitelji’ znači:

(a) bračni drug;

(b) partner s kojim je građanin Unije sklopio registrirano partnerstvo na temelju zakonodavstva države članice, ako je zakonodavstvom države članice domaćina registrirano partnerstvo izjednačeno s brakom, i u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnom zakonodavstvu države članice domaćina;

(c) izravni potomci koji nisu navršili 21. godinu ili su uzdržavanici, kao i oni bračnog druga ili partnera u smislu točke (b) ovog članka;

(d) izravni srodnici u uzlaznoj liniji koji su uzdržavanici, kao i oni bračnog druga ili partnera u smislu točke (b) ovog članka;

[...]”

6 Poglavlje III. navedene direktive u člancima 6. do 15. sadržava odredbe koje se odnose na pravo boravka.

7 Člankom 7. te direktive, naslovljenim „Pravo [boravka] dulj[eg] od tri mjeseca”, u stavcima 1. i 2. predviđa se:

„1. Svi građani Unije imaju pravo [boraviti] na državnom području druge države članice u razdoblju duljem od tri mjeseca ako:

(a) su radnici ili samozaposlene osobe u državi članici domaćinu; ili

(b) imaju dostatna sredstva za sebe i članove svoje obitelji kako ne bi postali teret za sustav socijalne pomoći države članice domaćina tijekom svog razdoblja boravka te su sveobuhvatno zdravstveno osigurani u državi članici domaćinu; ili

(c) – su upisani u privatnu ili javnu ustanovu, ovlaštenu ili financiranu od države članice domaćina na temelju njezinog zakonodavstva ili upravne prakse, s glavnom svrhom školovanja, uključujući strukovno osposobljavanje, te

– su sveobuhvatno zdravstveno osigurani u državi članici domaćinu, te putem izjave ili drugim jednakovrijednim sredstvom, relevantnom nacionalnom tijelu zajamče da imaju dostatna sredstva za sebe i članove svoje obitelji kako tijekom svojeg razdoblja boravka ne bi postali teret za sustav socijalne pomoći države članice domaćina; ili

(d) su članovi obitelji u pratnji građanina Unije ili se pridružuju građaninu Unije koji ispunjava uvjete iz točke (a), (b) ili (c).

2. Pravo [boravka] predviđeno u stavku 1. obuhvaća članove obitelji koji nisu državljani države članice, a koji su u pratnji građanina Unije ili mu se pridružuju u državi članici domaćinu, pod uvjetom da taj građanin Unije ispunjava uvjete iz stavka 1. točke (a), (b) ili (c).”

8 Članak 12. Direktive 2004/38, naslovljen „Zadržavanje prava [boravka] članova obitelji u slučaju smrti ili odlaska građanina Unije”, u stavku 2. drugom podstavku propisuje:

„Prije stjecanja prava [stalnog boravka], pravo [boravka] dotičnih osoba podliježe zahtjevu da one mogu dokazati da su radnici ili samozaposlene osobe ili da imaju dovoljno sredstava za sebe i članove svoje obitelji kako ne bi postali teret za sustav socijalne pomoći države članice domaćina tijekom svojeg razdoblja boravka te da su sveobuhvatno zdravstveno osigurani u državi članici domaćinu ili da u državi članici domaćinu već imaju status člana obitelji osobe koja udovoljava tim zahtjevima. [...]”

9 Članak 14. te direktive, naslovljen „Zadržavanje prava [boravka]”, u stavku 2. prvom podstavku navodi:

„Građani Unije i članovi njihovih obitelji imaju pravo [boravka] predviđeno u člancima 7., 12. i 13. tako dugo dok ispunjavaju uvjete navedene u tim člancima.”

10 Poglavlje IV. navedene direktive u člancima 16. do 21. sadržava odredbe kojima se uređuje pravo stalnog boravka.

11 U odjeljku I. Direktive 2004/38 naslovljenom „Stjecanje prava” nalazi se članak 16. koji u stavicima 1. i 2. navodi:

„1. Građanin Unije koji je u neprekidnom razdoblju od pet godina zakonito boravio u državi članici domaćinu, ondje ima pravo [stalnog boravka]. Ovo pravo ne podliježe uvjetima predviđenima u poglavlju III.

2. Stavak 1. primjenjuje se i na članove obitelji koji nisu državljani države članice i koji su zakonito boravili s građaninom Unije u državi članici domaćinu u neprekidnom razdoblju od 5 godina.”

Uredba (EU) br. 492/2011

12 Uvodna izjava 1. Uredbe (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji (SL 2011., L 141, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 264.) glasi:

„Uredba (EEZ) br. 1612/68 Vijeća od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice [(SL 1968., L 257, str. 2.)] nekoliko je puta značajno izmijenjena. U interesu jasnoće i racionalnosti tu je Uredbu potrebno kodificirati.”

13 U skladu s člankom 10. Uredbe br. 492/2011, koji odgovara članku 12. Uredbe br. 1612/68:

„Djeca državljanina jedne države članice koji je zaposlen ili je bio zaposlen na državnom području druge države članice, ako borave na državnom području te države, imaju pravo pristupa općem obrazovanju, naukovanju i strukovnom osposobljavanju pod istim uvjetima kao državljani te države.

Države članice podupiru sve napore čiji je cilj da se djeci tih radnika omogući pohađanje navedenih programa pod najboljim mogućim uvjetima.”

Sporazum o povlačenju

- 14 Odlukom (EU) 2020/135 od 30. siječnja 2020. o sklapanju Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (EZAE) (SL 2020., L 29, str. 1.) Vijeće Europske unije je u ime Europske unije i EZAE-a odobrilo taj sporazum (SL 2020., L 29, str. 7., u daljnjem tekstu: Sporazum o povlačenju), koji je priložen toj odluci.
- 15 Članak 86. Sporazuma o povlačenju, naslovljen „Predmeti koji su u tijeku pred Sudom Europske unije”, u stavcima 2. i 3. predviđa:
- „2. Sud Europske unije ostaje nadležan za donošenje odluka o prethodnim pitanjima na temelju zahtjeva sudova Ujedinjene Kraljevine koji su mu upućeni prije isteka prijelaznog razdoblja.
3. Za potrebe ovog poglavlja, postupci pred Sudom Europske unije smatraju se pokrenutima [...] u trenutku upisa pismena kojim se pokreće postupak u tajništvu Suda [...]”.
- 16 Članak 89. stavak 1. navedenog sporazuma o povlačenju glasi:
- „Presude i rješenja Suda Europske unije doneseni prije isteka prijelaznog razdoblja te takve presude i rješenja doneseni nakon isteka prijelaznog razdoblja u postupcima iz članka 86. i 87. u cijelosti su obvezujući za Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini.”
- 17 U skladu s člankom 126. Sporazuma o povlačenju, prijelazno razdoblje započelo je na dan stupanja na snagu tog sporazuma, odnosno 1. veljače 2020. i završilo 31. prosinca 2020.

Pravo Ujedinjene Kraljevine

- 18 Direktiva 2004/38 prenesena je u pravni poredak Ujedinjene Kraljevine putem Immigration (European Economic Area) Regulationsa 2006 (Uredba iz 2006. o useljavanju (Europski gospodarski prostor), u daljnjem tekstu: Uredba iz 2006. o useljavanju), koji je naknadno konsolidiran putem Immigration (European Economic Area) Regulationsa 2016 (Uredba iz 2016. o useljavanju (Europski gospodarski prostor), u daljnjem tekstu: Uredba iz 2016. o useljavanju).
- 19 Člankom 4. stavkom 1. Uredbe iz 2016. o useljavanju određuju se različite kategorije građana Unije iz članka 7. stavka 1. točaka (a) do (c) Direktive 2004/38, odnosno radnici, samozaposlene osobe, osobe s dostatnim sredstvima i studenti. Taj članak 4. stavak 1. točka (c) definira „osobu s dostatnim sredstvima” kao osobu koja raspolaže sredstvima koja su dostatna kako ne bi postala teret za sustav socijalne pomoći Ujedinjene Kraljevine tijekom svojeg boravka i koja raspolaže sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u Ujedinjenoj Kraljevini.
- 20 Članak 4. stavak 3. Uredbe iz 2016. o useljavanju navodi da, kad je riječ o članovima obitelji osobe s dostatnim sredstvima čije pravo boravka ovisi o pravu te osobe, zahtjev raspolaganja sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u Ujedinjenoj Kraljevini ispunjen je samo ako to osiguranje obuhvaća i navedenu osobu i članove njezine obitelji.

- 21 Članak 6. stavak 1. Uredbe iz 2016. o useljavanju definira pojam „kvalificirane osobe” u smislu te uredbe. Na temelju tog članka 6. stavka 1. točke (d) pojam „kvalificirana osoba” uključuje osobe s dostatnim sredstvima, u smislu članka 4. stavka 1. točke (c) navedene uredbe.
- 22 Na temelju članka 14. stavka 1. Uredbe iz 2016. o useljavanju, kvalificirana osoba ima pravo boravka u Ujedinjenoj Kraljevini dok god zadržava to svojstvo.
- 23 U skladu s člankom 15. stavkom 1. točkom (a) Uredbe iz 2016. o useljavanju, državljanin Europskog gospodarskog prostora (EGP) koji je boravio u Ujedinjenoj Kraljevini u skladu s tom uredbom tijekom neprekidnog razdoblja od pet godina ondje stječe pravo stalnog boravka. Na temelju tog članka 15. stavka 1. točke (b) isto vrijedi za člana obitelji državljanina EGP-a koji sâm nema državljanstvo države članice, ali je boravio u Ujedinjenoj Kraljevini zajedno s tim državljaninom tijekom neprekidnog razdoblja od pet godina, u skladu s navedenom uredbom.
- 24 Članak 16. Uredbe iz 2016. o useljavanju, koji odgovara članku 15.bis Uredbe iz 2006. o useljavanju, predviđa uvjete pod kojima se osobi može priznati izvedeno pravo boravka u Ujedinjenoj Kraljevini. Na temelju članka 16. stavaka 1. i 2. Uredbe iz 2016. o useljavanju osoba koja primarno ostvaruje skrbništvo nad državljaninom EGP-a i boravi u Ujedinjenoj Kraljevini ima izvedeno pravo boravka u toj državi ako je dotični državljanin EGP-a mlađi od osamnaest godina, boravi u Ujedinjenoj Kraljevini i raspolaže dostatnim sredstvima te ne bi mogao ostati u Ujedinjenoj Kraljevini u slučaju da je dotična osoba napusti na neodređeno vrijeme.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 25 Osoba VI pakistanska je državljanka koja sa svojim suprugom, također pakistanskim državljaninom, i njihovo četvero djece boravi u Sjevernoj Irskoj (Ujedinjena Kraljevina). Tijekom 2004. godine ondje je rođen njihov sin koji ima irsko državljanstvo.
- 26 Osoba VI i njezin suprug raspolažu dostatnim sredstvima za podmirivanje vlastitih potreba i potreba njihove obitelji. Konkretno, suprug osobe VI radio je i bio porezni obveznik tijekom svih razdoblja o kojima je riječ u glavnom postupku. Osoba VI, koja se u prvo vrijeme brinula za njihovu djecu, radi i porezna je obveznica od travnja 2016.
- 27 Među strankama u glavnom postupku nesporno je da su osoba VI i njezina obitelj, barem u razdoblju od 17. kolovoza 2006. do 16. kolovoza 2014., bili sveobuhvatno zdravstveno osigurani i da je osoba VI slijedom toga, na temelju članka 15.bis stavaka 1. i 2. Uredbe iz 2006. o useljavanju, imala izvedeno pravo boravka kao osoba koja je primarni skrbnik djeteta koje je državljanin EGP-a i koje „raspolaže dostatnim sredstvima”.
- 28 Među tim strankama također je nesporno da je, zbog zakonitog boravka u Ujedinjenoj Kraljevini tijekom neprekidnog razdoblja od pet godina, sin osobe VI stekao pravo stalnog boravka u Ujedinjenoj Kraljevini.
- 29 Nasuprot tomu, stranke iz glavnog postupka ne slažu se oko, s jedne strane, prava osobe VI na osobni odbitak za uzdržavano dijete i, s druge strane, prava na obiteljske doplatke za razdoblja od 1. svibnja 2006. do 20. kolovoza 2006. i od 18. kolovoza 2014. do 25. rujna 2016. Te dvije tužbe iz sporova o kojima je riječ u glavnom postupku, podnesene sudu koji je uputio zahtjev, spojene su kako bi taj sud uputio ovaj zahtjev za prethodnu odluku zbog toga što imaju isti predmet, odnosno pravo boravka osobe VI u Ujedinjenoj Kraljevini tijekom predmetnih razdoblja.

- 30 Naime, prema mišljenju HMRC-a, takvo pravo ne postoji jer osoba VI nije bila sveobuhvatno zdravstveno osigurana tijekom navedenih razdoblja. Posljedično, ona ne može raspolagati ni pravom na osobni odbitak za uzdržavano dijete ni obiteljskim doplacima za navedena razdoblja. Međutim, HMRC sada priznaje da se eventualni preplaćeni iznos ne može potraživati od osobe VI s obzirom na to da ona nije ni iskrivila ni propustila otkriti materijalne činjenice.
- 31 U tim je okolnostima Social Security Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Žalbeni sud u području socijalne sigurnosti, Sjeverna Irska, Ujedinjena Kraljevina) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Mora li dijete sa stalnim boravkom u [EGP-u] imati sveobuhvatno zdravstveno osiguranje da bi zadržalo svoje pravo boravka, kao što bi ga imalo da raspolaže dostatnim sredstvima u smislu članka 4. stavka 1. Uredbe iz 2016. o useljavanju?
 2. Je li zahtjev iz članka 4. stavka 3. točke (b) Uredbe iz 2016. o useljavanju [prema kojem student ili osoba koja raspolaže dostatnim sredstvima iz članka 16. stavka 2. točke (b) podtočke ii. uvjet posjedovanja sveobuhvatnog zdravstvenog osiguranja u Ujedinjenoj Kraljevini ispunjava samo ako to osiguranje pokriva i tu osobu i sve dotične članove njezine obitelji] nezakonit prema pravu Unije s obzirom na članak 7. stavak 1. Direktive 2004/38 i presudu Suda od 23. veljače 2010., Teixeira (C-480/08, EU:C:2010:83, t. 70.)?
 3. Na temelju presude iz 2014. godine Ahmad protiv Secretary of State for the Home Department (Civ 988, t. 53.) smatraju li se važeći recipročni sporazumi koji se odnose na Zajednički putni prostor, sklopljeni u pogledu zdravstvenog osiguranja između Ujedinjene Kraljevine i Irske, „recipročnim sporazumima” te čine li stoga sveobuhvatno zdravstveno osiguranje za potrebe članka 4. stavka 1. Uredbe iz 2016. o useljavanju?”

Nadležnost Suda

- 32 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, Sud mora ispitati okolnosti u kojima mu je nacionalni sud uputio predmet, kako bi provjerio je li nadležan za odlučivanje (presuda od 15. srpnja 2021., The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, t. 45. i navedena sudska praksa).
- 33 U tom pogledu, iz članka 19. stavka 3. točke (b) UFEU-a i članka 267. prvog stavka UFEU-a proizlazi da je Sud nadležan odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču tumačenja prava Unije ili o valjanosti akata institucija Unije. Drugi stavak tog članka 267. u biti pojašnjava da, ako se u predmetu koji je u tijeku pred sudom države članice pojavi pitanje o kojem je moguće uputiti zahtjev za prethodnu odluku, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu, zatražiti od Suda da odluči o tom pitanju.
- 34 U ovom slučaju, 1. veljače 2020., kad je Sporazum o povlačenju stupio na snagu, Ujedinjena se Kraljevina povukla iz Unije, čime je postala treća zemlja. Iz toga slijedi da se sudovi te države od tog datuma više ne mogu smatrati sudovima države članice.
- 35 Međutim, taj sporazum u svojem članku 126. predviđa prijelazno razdoblje od datuma stupanja na snagu navedenog sporazuma, odnosno 1. veljače 2020., do 31. prosinca 2020. Njegov članak 127. predviđa da se tijekom tog razdoblja, osim ako isti sporazum ne predviđa drukčije, pravo Unije

primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini, proizvodi pravne učinke jednake onima koje proizvodi u Uniji i njezinim državama članicama te se tumači i primjenjuje u skladu s metodama i općim načelima jednakima onima koji se primjenjuju u Uniji.

- 36 Članak 86. Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine u stavku 2. također predviđa da Sud ostaje nadležan za donošenje odluka o prethodnim pitanjima na temelju zahtjeva sudova Ujedinjene Kraljevine koji su mu upućeni prije isteka prijelaznog razdoblja. Osim toga, na temelju stavka 3. tog članka proizlazi da se zahtjev za odluku o prethodnom pitanju smatra upućenim, u skladu sa značenjem iz navedenog stavka 2., u trenutku upisa pismena kojim se pokreće postupak u tajništvu Suda.
- 37 Ovaj je zahtjev za prethodnu odluku sud Ujedinjene Kraljevine podnio Sudu 7. travnja 2020., odnosno prije završetka prijelaznog razdoblja, u okviru sporova iz glavnog postupka o pravu osobe VI da boravi u Ujedinjenoj Kraljevini u razdoblju od 1. svibnja 2006. do 20. kolovoza 2006. te od 18. kolovoza 2014. do 25. rujna 2016. i da ondje ostvaruje, u tim razdobljima, osobni odbitak za uzdržavano dijete te obiteljske doplatke.
- 38 Iz toga slijedi da se, s jedne strane, situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku odnosi na razdoblja koja su prethodila povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Unije i isteku prijelaznog razdoblja te je stoga obuhvaćena područjem primjene *ratione temporis* prava Unije. S druge strane, Sud je nadležan za odlučivanje o prethodnim pitanjima na temelju zahtjeva suda koji je uputio zahtjev primjenom članka 86. stavka 2. tog sporazuma, pod uvjetom da se taj zahtjev odnosi na tumačenje prava Unije.

Zahtjev za ubrzani postupak

- 39 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da Sud u ovom predmetu odluči u ubrzanom postupku, predviđenom člankom 105. Poslovnika Suda. Iako sâm taj sud nije obrazložio taj zahtjev, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je on podnesen nakon zahtjeva koji je u tu svrhu podnijela osoba VI i da je ona obrazložila nužnost provedbe tog postupka, kao prvo, istekom prijelaznog razdoblja predviđenog Sporazumom o povlačenju 31. prosinca 2020., nakon kojeg bi izvršenje presude Suda bilo otežano, kao drugo, činjenicom da HMRC i dalje zahtijeva povrat iznosa koji su prema njegovu mišljenju neosnovano isplaćeni na osnovi osobnog odbitka za uzdržavano dijete i, kao treće, činjenicom da od listopada 2016. godine osoba VI ne prima socijalna davanja za koja tvrdi da joj pripadaju.
- 40 Članak 105. stavak 1. Poslovnika predviđa da na zahtjev suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku ili, iznimno, po službenoj dužnosti, predsjednik Suda može, kad priroda predmeta zahtijeva postupanje u kratkim rokovima, nakon što sasluša suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika, odlučiti da se o tom zahtjevu odluči u ubrzanom postupku.
- 41 U tom smislu valja podsjetiti na to da je takav ubrzani postupak postupovni instrument kojim treba odgovoriti na izvanrednu kriznu situaciju (presuda od 21. prosinca 2021., *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, t. 37. i navedena sudska praksa).
- 42 U ovom slučaju, odlukom od 20. srpnja 2020. predsjednik Suda, nakon što je saslušao suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika, odbio je zahtjev da se u ovom predmetu odluči u ubrzanom postupku.

- 43 Naime, kad je riječ o, kao prvo, argumentu koji se temelji na isteku prijelaznog razdoblja predviđenog Sporazumom o povlačenju, iz članka 89. stavka 1. tog sporazuma, u vezi s njegovim člankom 86. stavkom 2., proizlazi da su odluke u prethodnom postupku koje Sud donese nakon isteka prijelaznog razdoblja na zahtjev suda Ujedinjene Kraljevine koji je upućen prije isteka tog razdoblja, obvezujuće u svim svojim elementima za Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini.
- 44 Kao drugo, kad je riječ o argumentu koji se temelji na činjenici da HMRC i dalje zahtijeva povrat iznosa koji su prema njegovu mišljenju neosnovano isplaćeni na osnovi osobnog odbitka za uzdržavano dijete, iz činjeničnih utvrđenja suda koji je uputio zahtjev – koji je jedini nadležan sud u tom pogledu – navedenih u njegovu zahtjevu za prethodnu odluku i sažetih u točki 30. ove presude proizlazi da HMRC sada priznaje da se eventualno preplaćeni iznos ne može potraživati od osobe VI s obzirom na to da ona ni u jednom trenutku nije iskrivila ni sakrila materijalne činjenice.
- 45 Kao treće, kad je riječ o činjenici da osoba VI od listopada 2016. ne prima socijalna davanja za koja tvrdi da na njih ostvaruje pravo, valja utvrditi da, čak i u slučaju da sudske odluke koje će biti donesene u sporovima iz glavnog postupka, koji se odnose na razdoblja koja su prethodila tom datumu, utvrde obvezu HMRC-a da isplati ta davanja i za naknadna razdoblja, iz spisa podnesenog Sudu ne proizlazi da neisplata navedenih davanja izlaže osobu VI i njezinu obitelj situaciji materijalne oskudice koja bi mogla opravdati provedbu ubrzanog postupka (vidjeti u tom pogledu presudu od 15. srpnja 2021., *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, t. 44.). Puki interes građana da se najbrže moguće odredi doseg prava koja imaju na temelju prava Unije, koliko god on bio važan i legitiman, kao ni ekonomski ili društveno osjetljiva priroda predmeta sami po sebi ne podrazumijevaju potrebu postupanja u kratkim rokovima u smislu članka 105. stavka 1. Poslovnika Suda (vidjeti u tom smislu rješenje od 26. studenoga 2020., *DSK Bank i FrontEx International*, C-807/19, EU:C:2020:967, t. 38.).
- 46 U tim okolnostima, s obzirom na informacije podnesene Sudu, nije proizašlo da je ovaj predmet u tolikoj mjeri hitan da bi iznimno bilo opravdano odstupiti od pravila redovnog postupka koja se primjenjuju u području zahtjeva za prethodnu odluku.

O prethodnim pitanjima

Uvodne napomene

- 47 Treba podsjetiti na to da se sustav suradnje koji je ustanovljen člankom 267. UFEU-a zasniva na jasnoj razdiobi ovlasti između nacionalnih sudova i Suda. U okviru postupka koji je uveden tim člankom odredbe unutarnjeg prava tumače sudovi država članica, a ne Sud, te Sud nema nadležnost za odlučivanje o usklađenosti normi unutarnjeg prava s odredbama prava Unije. Nasuprot tomu, Sud je nadležan pružiti nacionalnom sudu sve odgovarajuće elemente tumačenja prava Unije koji mu omogućuju ocjenu usklađenosti normi unutarnjeg prava s propisima Unije (presuda od 18. studenoga 2020., *Syndicat CFTC*, C-463/19, EU:C:2020:932, t. 29. i navedena sudska praksa).
- 48 Osim toga, na Sudu je da, u okviru tog postupka suradnje, nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi. U tom smislu Sud će, prema potrebi, preoblikovati pitanja koja su mu postavljena (presuda od 15. srpnja 2021., *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, t. 61. i navedena

sudska praksa). U tom je pogledu na Sudu da iz svih podataka koje mu je dostavio nacionalni sud, a osobito iz obrazloženja odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, izvede elemente prava Unije koje treba tumačiti uzimajući u obzir predmet spora (presuda od 13. rujna 2016., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, t. 34. i navedena sudska praksa).

- 49 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je među strankama iz glavnog postupka nesporno da osoba VI raspolaže dostatnim sredstvima za financiranje vlastitih potreba i potreba njezina sina, građanina Unije rođenog 2004. godine, i da su oni, barem u razdoblju od 17. kolovoza 2006. do 16. kolovoza 2014., raspolagali sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem. Iz toga proizlazi da su sin osobe VI i ona sama, kao roditelj koji stvarno skrbi za to dijete, tijekom cijelog tog razdoblja raspolagali pravom boravka u Ujedinjenoj Kraljevini na temelju članka 21. stavka 1. UFEU-a kao i članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38 (vidjeti analogijom presude od 19. listopada 2004., Zhu i Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, t. 42. do 47. i od 13. rujna 2016., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, t. 41. do 53.).
- 50 Sin osobe VI koji je tako zakonito boravio u Ujedinjenoj Kraljevini u neprekidnom razdoblju duljem od pet godina stekao je, najkasnije 17. kolovoza 2011., pravo stalnog boravka u toj državi na temelju članka 16. stavka 1. Direktive 2004/38.
- 51 Sporovi iz glavnog postupka odnose se na pravo osobe VI na primanje poreznog odbitka za uzdržavano dijete i obiteljskih doplataka, s jedne strane, za razdoblje koje je prethodilo 17. kolovoza 2006. tijekom kojeg njezin sin još nije raspolagao pravom stalnog boravka u Ujedinjenoj Kraljevini na temelju članka 16. stavka 1. Direktive 2004/38 i, s druge strane, za razdoblje nakon 16. kolovoza 2014. u kojem je raspolagao takvim pravom. Prema mišljenju HMRC-a, osoba VI za ta razdoblja ne može primiti osobni odbitak za uzdržavano dijete ni obiteljske doplatke zbog toga što u navedenim razdobljima nije bila sveobuhvatno zdravstveno osigurana i, posljedično, nije raspolagala izvedenim pravom boravka u Ujedinjenoj Kraljevini.
- 52 Svojim pitanjima sud koji je uputio zahtjev tako želi utvrditi u kojoj je mjeri zahtjev raspolaganja sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u državi članici domaćinu, predviđen člankom 7. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2004/38, bio primjenjiv na osobu VI i njezina sina u istim razdobljima i, prema potrebi, je li obuhvat osiguranja kojim su oni raspolagali bio dostatan za ispunjenje tog zahtjeva. Stoga valja preoblikovati pitanja u tom smislu.

Prvo pitanje

- 53 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 21. UFEU-a i članak 16. stavak 1. Direktive 2004/38 tumačiti na način da su dijete, građanin Unije, koje je steklo pravo stalnog boravka i roditelj koji za njega stvarno skrbi obvezni raspolagati sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu članka 7. stavka 1. točke (b) te direktive kako bi sačuvali svoje pravo boravka u državi članici domaćinu.
- 54 Kad je riječ o tom djetetu koje je građanin Unije, treba navesti da se u članku 16. stavku 1. Direktive 2004/38 izričito navodi da pravo stalnog boravka, koje građani Unije stječu nakon što su u neprekidnom razdoblju od pet godina zakonito boravili u državi članici domaćinu, „ne podliježe uvjetima predviđenima u poglavlju III”. To pravo stoga, među ostalim, ne podliježe uvjetima predviđenima u članku 7. stavku 1. točki (b) te direktive koji se sastoje od raspolaganja dostatnim sredstvima za sebe i svoju obitelj kao i sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem.

- 55 U uvodnoj izjavi 18. navedene direktive u tom se pogledu navodi da „[k]ako bi ono predstavljalo pravi instrument za integraciju u društvo države članice domaćina u kojoj građanin Unije boravi, jednom stečeno pravo [stalnog boravka] ne bi smjelo podlijegati nikakvim uvjetima.”
- 56 Kad je riječ o roditelju, državljaninu treće zemlje, koji za dijete stvarno skrbi, treba navesti da se članak 16. stavak 2. Direktive 2004/38 – u skladu s kojim se stavak 1. tog članka primjenjuje i na članove obitelji koji nisu državljani države članice i koji su zakonito boravili s građaninom Unije u državi članici domaćinu u neprekidnom razdoblju od pet godina – ne primjenjuje na situaciju takvog roditelja.
- 57 Naime, kao što to proizlazi iz članka 2. točke 2. Direktive 2004/38, pojam „član obitelji” u smislu te direktive ograničen je na, kad je riječ o srođnicima u uzlaznoj liniji građanina Unije, „izravne srođnike u uzlaznoj liniji koji su uzdržavanici”. Slijedom toga, kad maloljetnog građanina Unije uzdržava njegov roditelj, državljanin treće zemlje, potonji se ne može koristiti svojstvom izravnog srođnika u uzlaznoj liniji „koji je uzdržavanik” u smislu navedene direktive kako bi ostvario pravo boravka u državi članici domaćinu (vidjeti u tom smislu presudu od 13. rujna 2016., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, t. 50. i navedenu sudsku praksu).
- 58 S obzirom na to, dio je ustaljene sudske prakse to da treba smatrati kako pravo stalnog boravka u državi članici domaćinu, povjereno pravom Unije maloljetnom državljaninu druge države članice, u svrhu osiguranja korisnog učinka tog prava boravka, nužno podrazumijeva, na temelju članka 21. UFEU-a, pravo roditelja koji stvarno skrbi za tog maloljetnog građanina Unije da s njim boravi u državi članici domaćinu i to neovisno o državljanstvu tog roditelja (vidjeti u tom smislu presude od 19. listopada 2004., Zhu i Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, t. 45. i 46. i od 13. rujna 2016., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, t. 51. i 52.).
- 59 Iz toga slijedi da se neprimjenjivost uvjeta navedenih, među ostalim, u članku 7. stavku 1. točki (b) Direktive 2004/38, nakon što je navedeni maloljetnik stekao pravo stalnog boravka na temelju članka 16. stavka 1. te direktive, proteže na osnovi članka 21. UFEU-a na tog roditelja.
- 60 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 21. UFEU-a i članak 16. stavak 1. Direktive 2004/38 treba tumačiti na način da dijete, građanin Unije, koje je steklo pravo stalnog boravka, kao ni roditelj koji stvarno skrbi za njega nisu obvezni raspolagati sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu članka 7. stavka 1. točke (b) te direktive kako bi sačuvali svoje pravo boravka u državi domaćinu.

Drugo pitanje

- 61 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 21. UFEU-a i članak 7. stavak 1. točku (b) Direktive 2004/38 tumačiti na način da, kad je riječ o razdobljima koja su prethodila stjecanju prava stalnog boravka djeteta, građanina Unije, u državi članici domaćinu, to dijete – ako se za njega traži pravo boravka na osnovi tog članka 7. stavka 1. točke (b) – kao i roditelj koji za njega stvarno skrbi trebaju raspolagati sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu te direktive.
- 62 U skladu s člankom 7. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2004/38, svi građani Unije imaju pravo boravka na području druge države članice u razdoblju duljem od tri mjeseca, ali kraćem od pet godina, ako „imaju dostatna sredstva za sebe i članove svoje obitelji kako ne bi postali teret za sustav socijalne pomoći države članice domaćina tijekom svog razdoblja boravka te su sveobuhvatno zdravstveno osigurani u državi članici domaćinu”.

- 63 Kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točkama 48. i 49. svojeg mišljenja, iako tekst te odredbe sadržava, u svojoj verziji na engleskom jeziku, određenu dvosmislenost, iz drugih jezičnih verzija navedene odredbe, kao što su to njemačka, španjolska, francuska i talijanska verzija, kao i iz opće strukture i svrhe Direktive 2004/38 ipak jasno proizlazi da, na temelju te odredbe, ne samo građanin Unije nego i članovi njegove obitelji koji žive s njim u državi članici domaćinu trebaju biti pokriveni sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem.
- 64 U tom pogledu treba naglasiti da se, kao što je to navedeno u točki 58. ove presude, iako se roditelj koji stvarno skrbi za maloljetnog građanina Unije doduše ne ubraja u članove njegove obitelji u smislu Direktive 2004/38, pravo boravka u trajanju duljem od tri mjeseca i kraćem od pet godina koje tom maloljetnom građaninu Unije daje ta direktiva ipak proteže, na temelju članka 21. UFEU-a, i na tog roditelja kako bi se osigurao koristan učinak tog prava boravka.
- 65 Stoga, kako bi se odredilo ima li taj roditelj, državljanin treće zemlje, takvo pravo boravka zbog situacije svojeg djeteta, građanina Unije, treba ispitati ispunjava li to dijete uvjete iz članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38. U svrhu tog ispitivanja treba smatrati da se ti uvjeti analogijom primjenjuju na tog roditelja.
- 66 Sud je već imao prilike utvrditi da iz članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 10. i člankom 14. stavkom 2., proizlazi da tijekom cjelokupnog trajanja boravka na području države članice domaćina duljeg od tri mjeseca, a kraćeg od pet godina, građanin Unije koji nije ekonomski aktivan mora, među ostalim, raspolagati sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem za sebe i članove svoje obitelji kako ne bi postao nerazuman teret za javne financije te države članice (presuda od 15. srpnja 2021., A (Javno zdravstveno osiguranje), C-535/19, EU:C:2021:595, t. 53. do 55.).
- 67 Kad je riječ o situaciji djeteta, građanina Unije, koje boravi u državi domaćinu s roditeljem koji stvarno skrbi za njega, taj je zahtjev ispunjen kako u slučaju da dijete raspolaže sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem koje pokriva njegovu roditelja tako i u obrnutom slučaju da taj roditelj raspolaže takvim osiguranjem koje pokriva dijete (vidjeti analogijom presudu od 19. listopada 2004., Zhu i Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, t. 29. do 33.).
- 68 U ovom slučaju, iz spisa proizlazi da su osoba VI i njezin sin tijekom predmetnog razdoblja, odnosno od 1. svibnja 2006. do 20. kolovoza 2006., bili osiguranici javnog zdravstvenog osiguranja Ujedinjene Kraljevine koje besplatno nudi National Health Service (Nacionalna zdravstvena služba).
- 69 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da iako država članica domaćin može, pod uvjetom da poštuje načelo proporcionalnosti, podvrgnuti uključivanje u svoj sustav javnog zdravstvenog osiguranja građanina Unije koji nije ekonomski aktivan i koji boravi na njezinu državnom području na osnovi članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38 uvjetima koji su namijenjeni tomu da taj građanin ne postane nerazuman teret za javne financije navedene države članice, kao što su to sklapanje ili raspolaganje sveobuhvatnim privatnim zdravstvenim osiguranjem tog građanina koje omogućuje navedenoj državi članici da ostvari povrat zdravstvenih troškova koje je snosila za njega ili njegovo uplaćivanje doprinosa u sustav javnog zdravstvenog osiguranja te države članice (presuda od 15. srpnja 2021., A (Javno zdravstveno osiguranje), C-535/19, EU:C:2021:595, t. 59.), građanin Unije koji je osiguran u takvom sustavu javnog zdravstvenog osiguranja u državi članici domaćinu ipak raspolaže sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu tog članka 7. stavka 1. točke (b).

- 70 Osim toga, u situaciji poput one iz glavnog postupka, u kojoj je ekonomski neaktivan građanin Unije o kojem je riječ dijete čiji je roditelj, državljanin treće zemlje, radio i bio porezni obveznik u državi domaćinu tijekom predmetnog razdoblja, bilo bi neproporcionalno odbiti tom djetetu i roditelju koji stvarno skrbi za njega pravo boravka na temelju članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38 samo zbog toga što su tijekom tog razdoblja oni bili besplatno osigurani u sustavu javnog zdravstvenog osiguranja te države. Naime, ne može se smatrati da je to besplatno osiguranje u takvim uvjetima nerazuman teret za javne financije navedene države.
- 71 Naposljetku, u dijelu u kojem se sud koji je uputio zahtjev svojim drugim pitanjem poziva na točku 70. presude od 23. veljače 2010., Teixeira (C-480/08, EU:C:2010:83), valja utvrditi da ona nije relevantna u ovom slučaju. Doduše, Sud je u toj presudi utvrdio da pravo boravka u državi članici domaćinu koje ostvaruje roditelj koji stvarno skrbi za dijete koje se školuje u skladu s člankom 12. Uredbe br. 1612/68 ne podliježe uvjetu prema kojem taj roditelj mora raspolagati dostatnim sredstvima kako ne bi postao teret za sustav socijalne pomoći te države članice tijekom svojeg boravka i sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u okviru tog sustava. Međutim, članak 12. Uredbe br. 1612/68, kao i članak 10. Uredbe br. 492/2011 koji ga je zamijenio, daju prava samo djeci iz obitelji državljanina države članice koji jest ili je bio zaposlen na području države članice domaćina. Međutim, suprug osobe VI i otac dotičnog djeteta državljanin je treće zemlje.
- 72 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje treba odgovoriti tako da članak 21. UFEU-a i članak 7. stavak 1. točku (b) Direktive 2004/38 treba tumačiti na način da, kad je riječ o razdobljima koja su prethodila stjecanju prava stalnog boravka djeteta, građanina Unije, u državi domaćinu, to dijete – ako se za njega traži pravo boravka na osnovi tog članka 7. stavka 1. točke (b) – kao i roditelj koji stvarno skrbi za njega trebaju raspolagati sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu te direktive.

Treće pitanje

- 73 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev želi znati treba li, nakon presude koju je 2014. godine donio Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Žalbeni sud, Engleska i Wales, Građanski odjel, Ujedinjena Kraljevina), važeće recipročne sporazume koji se odnose na Zajednički putni prostor, sklopljene u pogledu zdravstvenog osiguranja između Ujedinjene Kraljevine i Republike Irske, smatrati „recipročnim sporazumima” i, prema tome, sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu članka 4. stavka 1. Uredbe iz 2016. o useljavanju.
- 74 Iako s obzirom na uvodna očitovanja navedena u točkama 47. do 52. ove presude proizlazi da je moguće preoblikovati to pitanje na način da sud koji je uputio zahtjev u biti pita Sud treba li članak 7. stavak 1. točku (b) Direktive 2004/38 tumačiti na način da recipročni sporazumi poput onih koji su na snazi u odnosu na Zajednički putni prostor, sklopljeni u pogledu zdravstvenog osiguranja između Ujedinjene Kraljevine i Irske, mogu ispuniti zahtjev raspolaganja sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu te odredbe, ipak valja utvrditi da sud koji je uputio zahtjev ne pruža nikakvu informaciju o sadržaju tih sporazuma i njihovoj relevantnosti za spor iz glavnog postupka.
- 75 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, potreba za tumačenjem prava Unije koje će biti korisno nacionalnom sudu zahtijeva da on odredi činjenični i zakonodavni okvir unutar kojeg se nalaze pitanja koja postavlja ili da barem objasni činjenične tvrdnje na kojima se ona temelje. Usto, u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje moraju biti navedeni točni razlozi koji su nacionalni

sud naveli da postavi pitanje o tumačenju prava Unije i da ocijeni nužnim upućivanje prethodnog pitanja Sudu (presuda od 25. ožujka 2021., Obala i lučice, C-307/19, EU:C:2021:236, t. 49. i navedena sudska praksa).

- 76 Ti zahtjevi u pogledu sadržaja zahtjeva za prethodnu odluku izričito su navedeni u članku 94. Poslovnika koji sud koji je uputio zahtjev mora poštovati u okviru suradnje uspostavljene člankom 267. UFEU-a (presuda od 25. ožujka 2021., Obala i lučice, C-307/19, EU:C:2021:236, t. 50. i navedena sudska praksa). Na njih se podsjeća i u Preporukama Suda Europske unije namijenjenima nacionalnim sudovima koje se odnose na pokretanje prethodnih postupaka (SL 2019., C 380, str. 1.).
- 77 Prema tome, s obzirom na to da u ovom slučaju zahtjev za prethodnu odluku ne ispunjava navedene zahtjeve kad je riječ o trećem pitanju, ono je nedopušteno.

Troškovi

- 78 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 21. UFEU-a i članak 16. stavak 1. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavlja[n]ju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ treba tumačiti na način da dijete, građanin Unije, koje je steklo pravo stalnog boravka, kao ni roditelj koji stvarno skrbi za njega nisu obvezni raspolagati sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu članka 7. stavka 1. točke (b) te direktive kako bi sačuvali svoje pravo boravka u državi domaćinu.**
- 2. Članak 21. UFEU-a i članak 7. stavak 1. točku (b) Direktive 2004/38 treba tumačiti na način da, kad je riječ o razdobljima koja su prethodila stjecanju prava stalnog boravka djeteta, građanina Unije, u državi domaćinu, to dijete – ako se za njega traži pravo boravka na osnovi tog članka 7. stavka 1. točke (b) – kao i roditelj koji stvarno skrbi za njega trebaju raspolagati sveobuhvatnim zdravstvenim osiguranjem u smislu te direktive.**

Potpisi